

Джон Окъм
Статистик

Никога няма да забравя първата ни среща. Случи се преди няколко години по случай завръщането ми на Бродуей № 145. Привлече ми вниманието още първата нощ. Работех в офиса, после затворих книгите и излязох навън и застанах близо до него, пред Чикаго дуплекс. Беше декември, времето беше ужасно студено, е не бих казал мразовито, но моят герой беше с леки летни панталони, съчетани с леко сако. Между сакоето и панталоните се показваше риза, която се издуваше като платно на платноходка от вятъра. Видях всичко това в гръб, но когато застанах пред него забелязах още, че сакоето е отворено, разкривайки най-странната риза, която съм виждал някъде. Панаирджийската вратовръзка, посиня от небето над Италия беше също толкова не на мястото си, колкото и ръждивата блуза отдолу. И всичко това допълнено с прекалено голяма шапка покриваща кестенява коса, недообръснато лице, светли топли очи, леко чип нос и уста, по – комична от всичко дотук. Повечето от хората в офиса бяха особняци и аз попитах един от тях, кой е онзи странен малък приятел, който работи в Чикаго дуплекс.

– Ама не го ли познавате? Това е статистика. Викаме му за по-кратко Стис.

Информаторът ми си замина и аз се върнах в Чикагското бюро, за да поговоря с Чарли Бенет, който седеше и наблюдаваше от време на време Стис. И докато слушах обясненията на Чарли, изведнъж се чу силен звън, подскочих. Чарли се засмя и каза:

– Старата кутия не ще да си върши работата тази нощ и безпокои старото момче. Взе ли онова?

– Не съм вземал нищо!

– Отиди при него следващия път. Онова е бъкбъкбък... Може да го каже 35 пъти за 3 секунди. – и докато нещото пак излезе от ритъм, аз седнах и се заслушах в музиката бъкбъкбък, ужасно нервираща, бърза и ясна, бях изумен. Последва цялостен преглед. Беше история за случки, векове, спасявания, падания, подсмърчания и сие, заедно с намеци за „оцелелия“, абдоминални разкъсвания, последвани от „Не се дава“.

След като всичкото това се изсипа пред носа ми, очите ми се спряха на лице, облечено с най-невероятната риза и с вратовръзка тип Египетско море. Докато се вирах, ръката спря музиката и ме погледна право в очите, Стис ми намигна доста фамилиарно, с комично съгласие, изразявайки и стотици други неназоваеми черти, че изведнъж ме трогна и ме направи свой приятел завинаги!

Кой може да си представи силата на едно намигване? Може да виждате съседа си три пъти седмично и да му смотолявате официалното

„Добро утро“, но това не означава, че някога с този човек ще създадете приятелство. Може да пътувате от Ню Йорк до Сан Франциско, до Ливърпул и да срещнете много приятни хора. Може дори да смените посоката, да слезете на друга гара, само със шурата идея за бъдещи чести срещи с някого. Но тези връзки са редки, ако въобще се случат. Изгубен в заетия свят, заключавате след всичко, че старите ви приятели са най-добрите, игнорирате новите и в крайна сметка ги забравяте. Барьерите са най-видимото нещо в социума и те са за онзи, който уж стои близо до теб и претендира безсрамно, че ти имаш място в сърцето му. Самият процес на създаване на приятели е тъп, а пораствайки установяваш, че се сприятеляваш с все по-големи особняци. Но ако някой наистина се появи в еклипсията на твоята планета, струва много повече от всички тъпи церемонии и някак си се привързваш към него от пръв поглед. Но не си мислете, че се сприятелявам с всеки, който реши да ми намигва. Никак дори! Понякога съм чувал разговори между приятели „Химикалът е по-силен от меча!“ Не е така и Бътлър е казал своето „когато голямото е в ръцете ти!“ И така намигането! Ако е с очите на големия, на гения. А не с тези на обикновения, като теб и мен.

Заобиколих бюрото и седнах до прозореца от страната на Стис, седнахме да разговаряме доста фамилиарно. Не ме попита как се казвам, не полюбопитства за биографията и връзките ми. Не знам защо ми викаше Джим. Май викаше на всички Джим. Когато свърших работа през нощта го причаках пред офиса на Бродуей и тръгнахме надолу по Бранч заедно. След една чашка и цигара се усетихме, че нощта си заминава. Стис често пътуваше от Ню Йорк за Ню Орлеанс и разказваше за преживяванията си в този град на Тексас. Предната му работа е била жив провал, но оригиналният и шеговит начин по който ми разказваше прежеждията си ми хареса дотолкова, че дори не мога да ви опиша. Изразителността на лицето, навика да повдига вежди, когато набляга на даден факт, спокойният говор, оригиналните му сравнения ми доставяха истинско удоволствие, откривах новото, желаното, истинското. Към края на нощта започна да разказва как е спечелил прякора Статистика. Говореше за всичко в детайли, но изключително изчистено, така че основната тема винаги да бъде в полезрение. Научих, че Галвестън е малко провинциално пристанище, разположено на остров Галвестън, между Галвестън Бей и Мексиканския залив, има 13 818 души население, научих много за идеята за построяването на жп-линия, за директната търговия с Великобритания, търговията с кафе с Рио де Жанейро и търговските му връзки със Западна Индия и Мексико. Научих че експорта на памук за 1872

е бил 333 502 бали, че в градчето има 40 църкви, 31 училища, Римокатолически университет, медицински, два всекидневни и четири ежеседмични вестника и още много неща, които вече съм забравил. Дори и за Гросберг, скрит и почти непознат нам град, където попаднат всред някакъв уличен метеж и където за малко да го застрелят, каза ми, че Гросберг е спирка в Лаймстоун, по централната линия между Хюстън и Тексас и че там се публикува ежеседмичен вестник.

Познавахме се от близо година, когато ме пита един ден „Джим, намирам, че опознавам САЩ и Англия са все по-добре. Ще ме уплашиш ли с нещо непознато от твоите книги, някакво пътуване из непознати страни? Искам да отида в Шанхай, Хонг-конг, Кентън, Сингапур, Пенанг, Калкута, Бомбай, Кайро, Константинопол, Ниневия, и другаде!“ На другия ден го посрещнах сутринта на вратата с копие от „Около света“ на Др. Прайм, очерци, които седяха в библиотеката ми недокоснати от месеци и вероятно също толкова щях да ги прочета някога, колкото и Статистика би прочел „Най-милият и враг“ или някоя от моите съвременни романи. Ако все още не знаете, Стис е човек на фактите, който, обаче, познаваше идеалите и фантазиите на конкретните обстоятелства от живота, но пък винаги ги обграждаше с актуалното и реалистичното. Книгата на Прайд беше точно като за моят приятел и с нейна помощ бихме станали партньори и членове на библиотеката в Меркант. И така, посещавайки я в Уовърли Плейс, не намерих повече от две книги за Индия, Африка, Япония и Китай. Понякога ходех там да си търся нещо леко за четене, но така и не си намирах. „Земята на Белия слон“ и разни такива бяха всичко, което можеше да се намери там.

Преди година научих от един приятел, че Статистика е изчел цялата Източна литература от библиотеката на Меркантил, една от най-големите на света и че е тръгнал по светите места. И много скоро разбрах, че е вярно. Докато вървахме нагоре по Бродуей му обърнах внимание към един сребряч-звезда. Това доведе до изключително интересен разговор със Статистика, от което последва следното:

Шекспир е сгрешил много като е накарал Хамлет да каже на Хорацио, че на небето и земята има повече неща, отколкото е сънвал някога. Ето Джим, ти направи облог с живота. Откъде пък може да знаеш, че има повече от 50 милиона звезди в Млечния път? Нашето слънце е само едно от тези 50 милиона, без да може по някакъв начин да бъде различено от останалите. Даже е малко, като цяло, защото ако примерно го преместим на един милион пъти по-далеч отколкото е, която е и вероятната дистанция до най-близките нам звезди, би светело като звезда от трета

или четвърта величина. Доколкото съм чел за слънчевите системи, нашето слънце и луна, които ни се струват толкова необикновени, са просто една от 50 000 милиона в нашата галактика.

Докато прекосявах стаята, видях Ед Лесли, Нед Фълъм и Хари Уилямсън, и открих, че небесните му занимания не са отслабили земното. Вече не разговаряхме, той се зачете в „Джонсън на Небула“, когато някой от нас каза че Англия е вероятно най-гъсто населената страна на света.

– Спри Джим! – извика Стис – грешиш. Англия има само 389 човека на квадратна миля. Втора е в света! Белгия държи върха с 451 на квадратна миля.

Една вечер, докато поливахме душите си с лимонада и разни питиета, срещнах Стис в Джеферсън Билярд Хол. Играеше уж и беше разположил около земята Луната, Марс, Юпитер, Сатурн, Уран и Нептун на подходящите им места. Говореше дрезгаво, очите му изразяваха, че е дълбоко навлязъл във вечерта, но идеите бяха ясни, а речта – интересна. Беше около два сутринта, когато отидох при него и му казах, че би било най-добре да си върви вкъщи и си хванахме такси на Трето Авеню. Не след дълго Стис заспа, но като стигнахме Осма улица го събудих. Държеше нещо в ръка, помислих, че е астрономична карта, но в последствие разбрах, че небето не го е отвяло дотолкова, че да не вижда земята.

– Какво държиш там? – питах.

– Джим, и за хиляда долара не я давам! Страшна репродукция! Виж! – отвори внимателно хартията, посочи с пръст на точно определен ред и каза: – Мелбърн, Австралия, на 266. Беше таблица за времето и разстоянията, издадена от Пасифик Мейл Стемшип Къмпани, отвреме на време ставаше дума за долари.

– Доста жалко, – казах аз. – че някои богаташи, които не се и интересуват за разликите между страните, не ти платят едно пътуване надалеч. Колко ли ще се радваш!

Точно слизаше от колата, когато се върна обратно, стисна ми ръката и каза: „Не си го слагай на сърце и не казвай на никого, но аз го правя! След години, Джим, ще се срещнем пак, на хълма на Циркасий между Нил и Тигър.“ С това изявление той ме остави да продължа до Бродуей.

– Чао, Джим! – чух познат глас. – Изчезвам от Омаха – Довиждане. И гласът стана неразбираем. Видях после в колонките на вестниците, че моят стар приятел е напуснал така познатите места и се е качил на другата линия от другата част на Мисури. Бог да благослови гениалното му

лице и топло сърце, да стопли душата и тялото му и да освети съдбата му! Въпреки всичките недостатъци и слабости на слънчевата му натура, в него има нещо прекрасно, с което докосна сърцето ми.

КРАЙ

© 2007 Мирена Пламенова, превод от английски

John Oakum
Statistics

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4631>]